

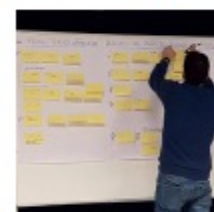
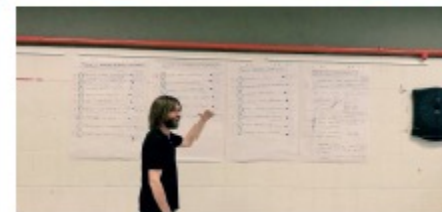
@danielneopolis

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

ARA MATEIX, EN UN CONTEXT DE PANDÈMIA GLOBAL, QUINA IMPORTÀNCIA TÉ LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA EN GENERAL I ELS PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS EN PARTICULAR?

Enquesta sobre prioritats polítiques en temps de pandèmia

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

FITXA TÈCNICA DE L'ENQUESTA

Univers: 947 alcaldes i alcaldesses.

Mostra: 181

Mostreig: Mostra autoseleccionada no probabilística.

Ponderació: Coeficients de ponderació calculats per tal d'ajustar els resultats mostrals a la distribució real dels municipis de Catalunya, segons demarcació i estrats de població (menys de 5.000 habitants, entre 5.000 i 10.000 habitants, entre 10.001 i 20.000 habitants i més de 20.000 habitants).

Error mostral: 6,5% (en el supòsit d'un mostreig aleatori simple).

Nivell de confiança: 95%

Tècnica de recollida de dades: enquesta en línia.

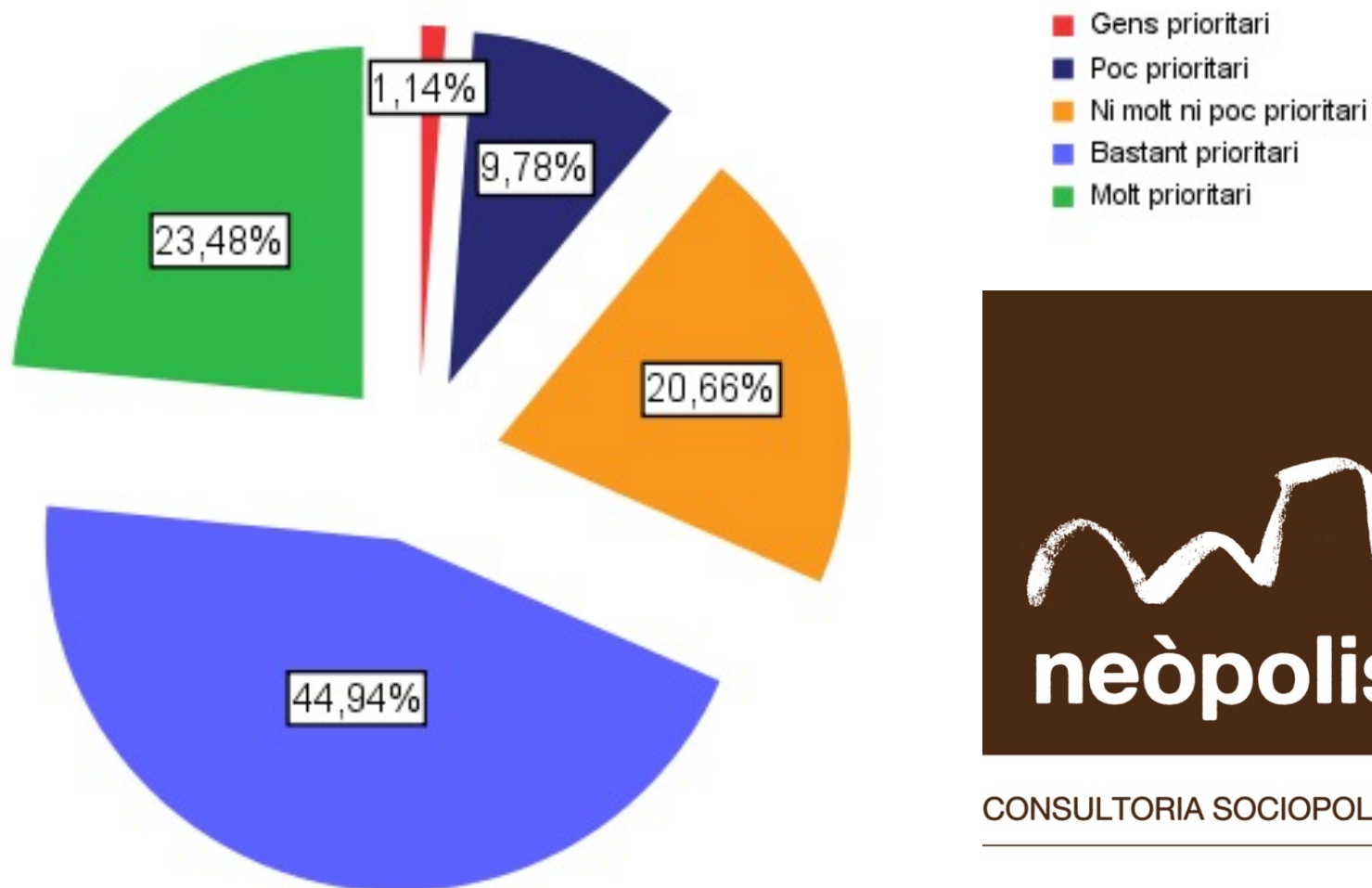
Durada del qüestionari: 10 minuts.

Durada del treball de camp: Del 28/04 al 19/05 de 2020.

Tipus d'anàlisi: anàlisi de freqüències i taules de contingència.

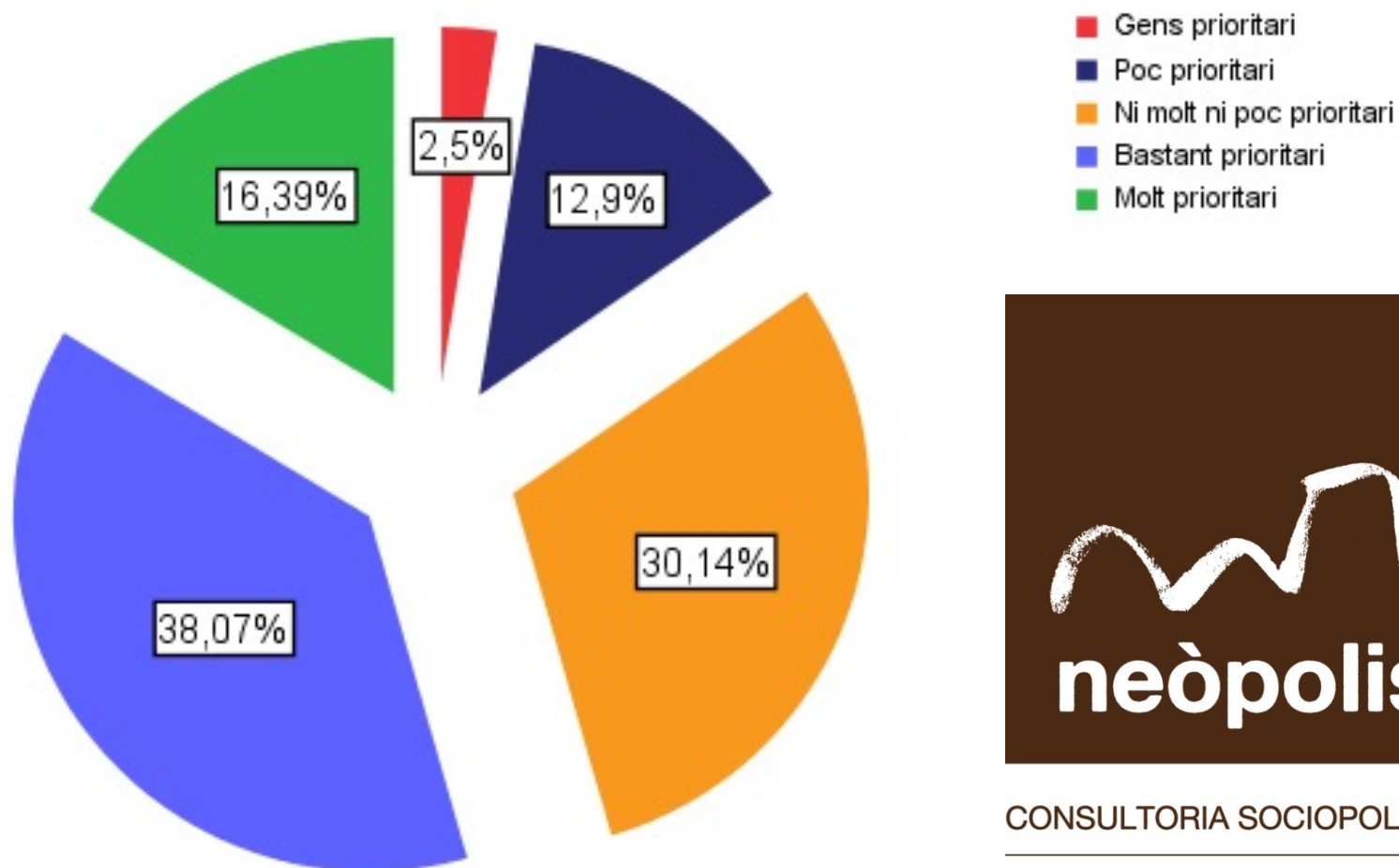
@danielneopolis

Quin hauria de ser -un cop superada l'emergència sanitària- el nivell de prioritat del seu ajuntament pel que fa a la realització de processos de participació ciutadana

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta de l'XI Neobaròmetre

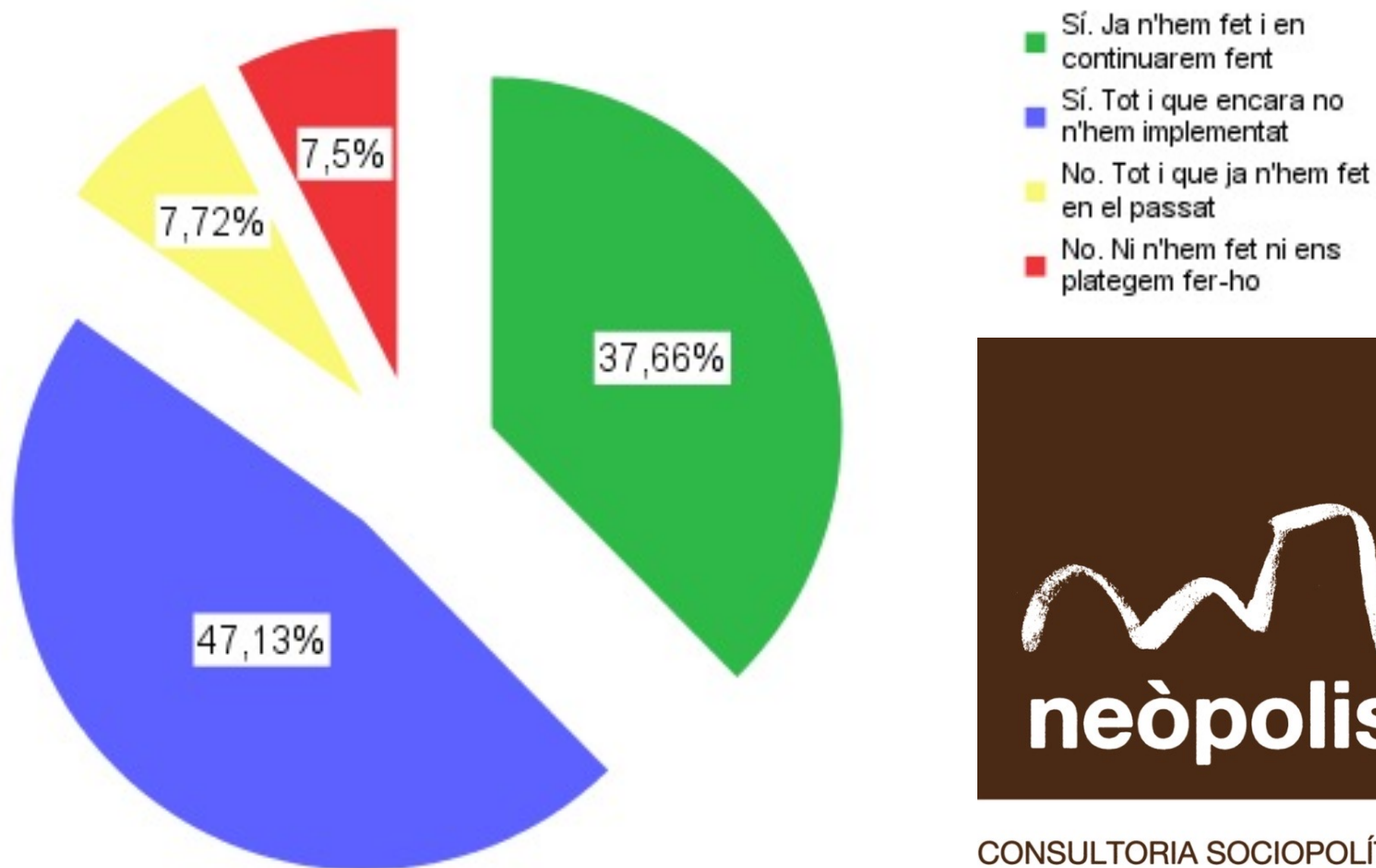
Quin hauria de ser -un cop superada l'emergència sanitària- el nivell de prioritat del seu ajuntament pel que fa a la realtzació de processos de pressupostos participatius

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

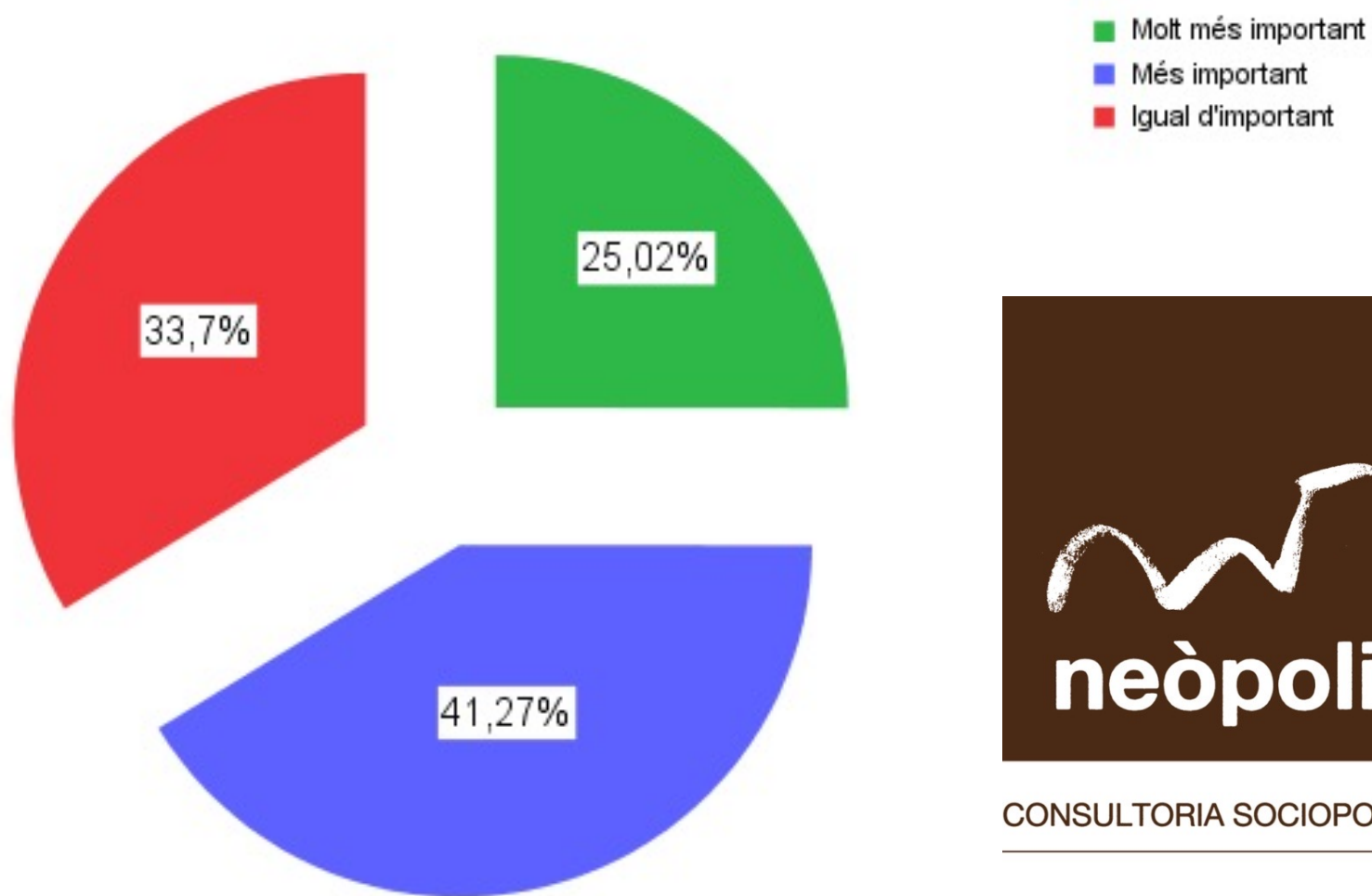
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta de l'XI Neobaròmetre

Considera necessari promoure processos de Pressupostos Participatius al seu municipi?

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta de l'XI Neobaròmetre

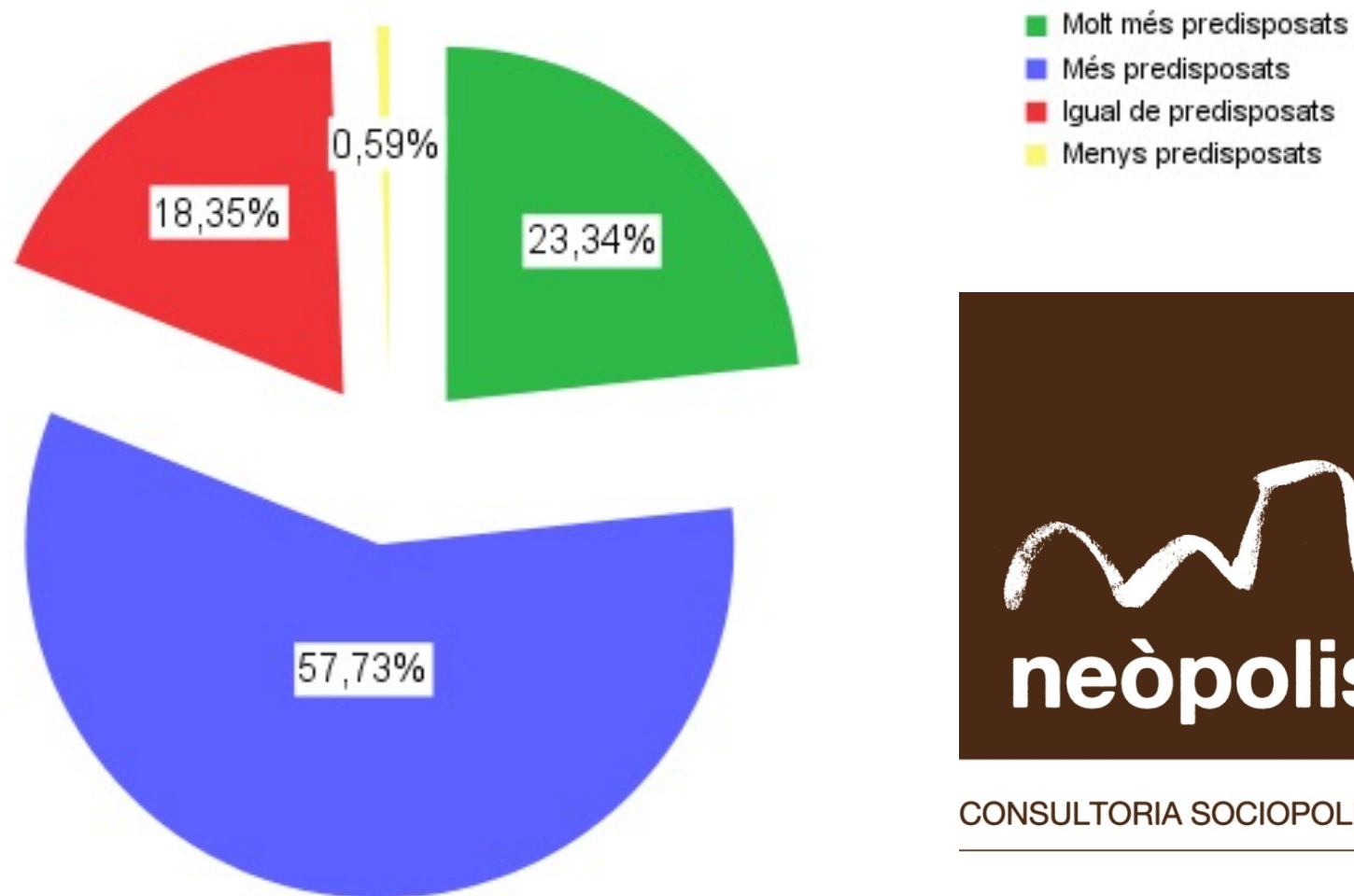
En comparació amb l'escenari anterior a la COVID-19, quin nivell d'importància creu que tindrà la transversalitat interna (interdepartamentalitat a l'hora de dissenyar conjuntament polítiques públiques transcendent el funcionament sectorial de les àrees)

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta de l'XI Neobaròmetre

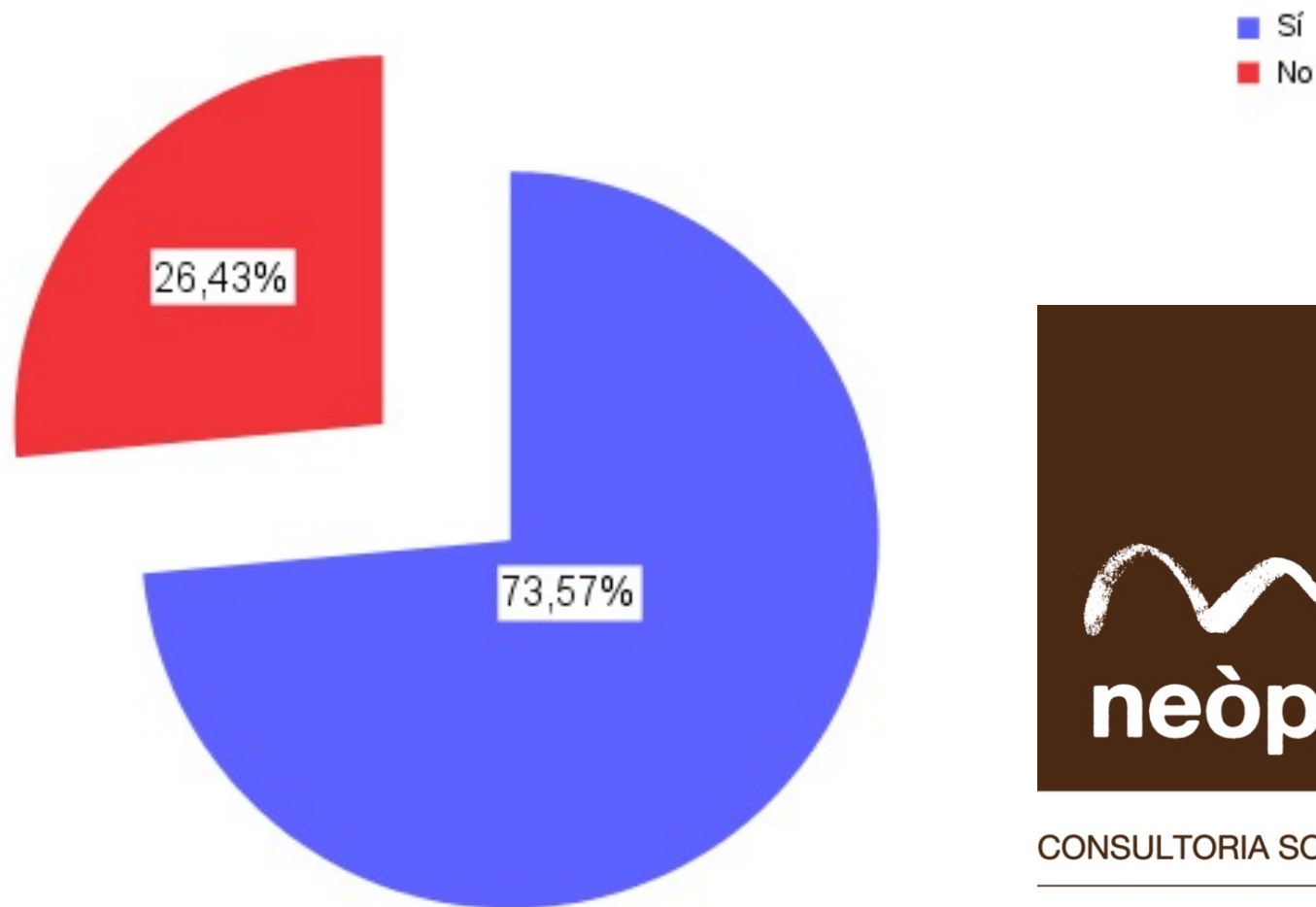
En comparació amb l'escenari anterior a la COVID-19, creu que el conjunt d'actors institucionals, socials i econòmics del seu municipi estaran més predisposats a treballar en xarxa?

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta de l'XI Neobaròmetre

Creu que el seu ajuntament ha de promoure consultes ciutadanes en línia (per a prendre decisions, prioritzar iniciatives, etc.)?

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

@danielneopolis

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta de l'XI Neobaròmetre

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

LES 3 DIMENSIONS DE LA DEMOCRÀCIA

- 1.- Dimensió representativa (sistemes de representació): **ELECCIONS** (votem per escollir qui governa)
- 2.- Dimensió directa (sistemes de votació): **REFERÈNDUMS** (votem per decidir què fem sobre una política pública concreta)
- 3.- Dimensió dialògica (sistemes de deliberació): **PROCESSOS DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA** (generem espais de diàleg on hi ha representació de discursos per generar intel·ligència col·lectiva en el disseny, la implementació o avaluació de polítiques públiques)

@danielneopolis

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

www.neopolis.cat

CRÍTiques FREQUENTS DELS PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

La majoria d'idees/projectes que es proposen i que al final s'acaben votant les hauria de fer l'ajuntament d'ofici, i no pas fer-les passar per un procés de pressupostos participatius.

La quantitat de propostes que es reben es baixa.

El percentatge de participació a la fase final de votació és ridícul.

Sempre acaben guanyant les propostes que tenen el recolzament dels principals grups de pressió locals.

Cada poble/nucli/barri del municipi hauria de tenir el seu propi pressupost.

Taula de resultats 6: Mitjana dels índex de participació obtinguts durant la fase de votació final en funció del tamany dels municipis objecte d'estudi.

Nombre d'habitants	Mitjana del percentatge de participació obtingut a la fase de votació final
Menys de 2.000 habitants	20 %
Entre 2.000 i 5.000 habitants	7,7 %
Entre 5.001 i 10.000 habitants	9 %
Entre 10.001 i 20.000 habitants	5,9 %
Entre 20.001 i 50.000 habitants	4,1 %
Més de 50.000 habitants	3,3 %

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta del X Neobaròmetre

DEFININT EL CONCEPTE (PASSOS QUE HA DE TENIR QUALSEVOL PROCÉS PARTICIPATIU)

1.- Disseny compartit

2.- Seducció, informació i límits

3.- Deliberació amb ciutadans

4.- Deliberació interna

5.- Retorn

6.- Execució col·laborativa/avaluació compartida

FASES D'UN PROCÉS DE PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

MOMENTS

FASES I OBJECTIUS

Moment 0: la prèvia

Fase de disseny: definició del model de pressupostos participatius

Moment 1: el punt de partida

Fase informativa: exercici de pedagogia, informació i definició dels límits participatius, però també de persuasió i interpel·lació directe a la ciutadania

Moment 2: la deliberació externa

Fase de deliberació ciutadana (aportacions/propostes ciutadanes): construcció, deliberació i recull de propostes ciutadanes

Moment 3: la deliberació interna

Fase de deliberació interna: valoració transversal, anàlisi interna, i validació i reformulació polític-tècnica de les propostes ciutadanes recollides

Moment 4: la prioritització

Fase de selecció prèvia a la votació final: es tracta de triar els projectes/propostes vàlids que passaran a la fase de votació final

Moment 5: la tria final

Fase de votació final: votació per escollir el o els projectes guanyadors

Moment 6: la devolució i l'avaluació

Fase de retorn i transparència continuada + avaluació: devolució final dels resultats del procés, transparència sobre l'estat d'execució de la o les propostes guanyadores + avaluació

COM HO FEM? (en pandèmia i en post-pandèmia)

Tallers deliberatius: 1. Elaboració de propostes (tallers ciutadania, escola, IES, equipaments). 2. Filtratge intern. 3. Priorització finalistes

Participació col·lectiva

Participació individual

- 1.- Enviament propostes
- 2.- Filtratge intern
- 3.- Priorització finalistes

- 4.- Votació

neòpolis

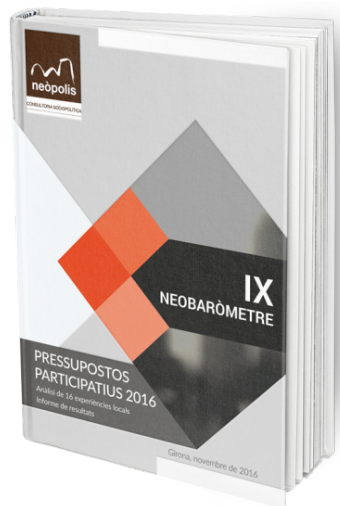
CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

www.neopolis.cat

CREACIÓ DE L'ESTRUCTURA ORGÀNICA DEL PROCÉS

EL GRUP PROMOTOR

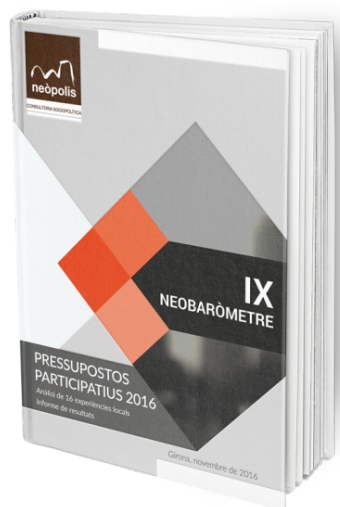
Més que un òrgan, el GP s'ha d'entendre una comissió de treball operativa formada per algun/s membre/s de l'àrea de participació (polític + figures tècniques) i també d'alguna altra àrea clau com per exemple comunicació, així com consultores externes si és el cas.

Es tracta de pactar i codissenyar el model, la metodologia i les fases del projecte amb els referents tècnics i polítics encarregats de liderar-lo, amb l'objectiu de facilitar les tasques de comunicació, participació i treball intern que caldrà dur a terme durant l'elaboració dels pressupostos participatius, i generar un *feed-back* constant i permanent sobre l'evolució dels mateixos.

Les característiques principals d'aquest òrgan són: capacitat decisiva i executiva, coneixement de l'entorn, capacitat tècnica i de seguiment i avaluació del projecte.

És la secretaria tècnica de procés

LA COMISSIÓ INTERDEP.

L'elaboració dels pressupostos participatius transcendeix les dinàmiques de treball de les diferents àrees sectorials de la corporació local, de tal manera que esdevé fonamental comptar amb un espai tècnic interdepartamental liderat políticament per alcaldia o participació que garanteixi una resposta político-tècnica a les propostes ciutadanes que sorgeixen del procés (participació, comunicació, serveis municipals, urbanisme, gènere, joventut, festes, NTIC, educació, esports, medi ambient, etc...).

La CI servirà primer per consensuar el model del procés, i després per avaluar la viabilitat política i tècnica de les propostes que es recullin i deliberin durant el procés, així com per pressupostar les que superin els dos filtres (acceptació política i viabilitat tècnica).

COM DISTRIBUÏM EL PRESSUPOST?

Com distribuïm el pressupost?

- Sense distincions (tot i que es pot limitar el €)
- Distingint per territoris/zones/barris:
 - € específic per propostes de ciutat
 - € específic per cada zona/barri/territori
- Distingint per tipologia:
 - Propostes grans (de x€ a x€)
 - Propostes petites (de x€ a x€)
- Només pressupost per barris o districtes (BCN/Girona)
- Segons finalitat: Inversions o despesa corrent.

DE QUINA MANERA ES PODEN ENVIAR PROPOSTES?

Com es poden presentar propostes?

1. A través d'una **plataforma/microste** (Internet)
2. Mitjançant **butlletes físiques**. Es reparteixen tríptics/dièptics casa per casa (amb la info del procés i una butlleta per fer propostes) i s'instal·len urnes a llocs estratègics del municipi.
3. Assistint a una o diverses **jornades deliberatives / tallers** per fer propostes de forma col·lectiva (en general, per territoris o per temàtiques)

EL FILTRATGE DE LES PROPOSTES REBUDES

**Com es fa el
buidatge de
les propostes
rebudes?**

1. Convertir les propostes que rebem a través del web en fitxes.
2. Convertir manualment les propostes que rebem a través de les butlletes físiques en fitxes.
3. Ordenar les propostes segons temàtiques i similituds

Com es fa el filtratge intern de les propostes rebudes?

1. Els membres de la CI s'han de mirar el document de propostes rebudes individualment o amb petites sessions de treball prèvies (si tenim figura tècnica de participació)
2. Cal fer 1-2 -3 sessions amb la CI per posar en comú el document de propostes rebudes

Objectiu del filtratge

- **Propostes vàlides** (compleixen tots els requisits + redefinició + aproximació €)
- **Propostes descartades** (les que no compleixen els requisits + explicar motius)
- **Propostes ja previstes** (allò que l'ajuntament ja està fent, ja té fet o hi actuarà perquè estava previst)

SELECCIÓ DE LES PROPOSTES FINALISTES

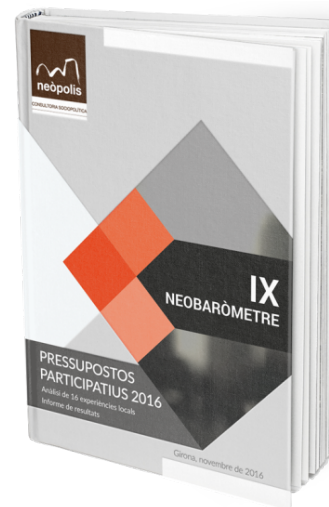
**Per què hem
de prioritzar
les propostes
vàlides
rebudes?**

- Cal escollir un nombre raonable de propostes que passin a la fase de votació final.
- El nombre òptim de propostes que hi ha d'haver a la fase final de votació és mou entre les 10 i les 15.
- Si el nombre total de propostes vàlides rebudes no superés les 15, aquesta fase no té sentit i es pot obviar.

Com es pot
fer aquesta
selecció?

- Exclusivament **online**
- Mitjançant una o varies **sessions deliberatives** on, mitjançant el treball grupal-col·laboratiu, la ciutadania faci una prioritització de les propostes vàlides rebudes.
- **Mixta** (online + sessió/ns participa)

VOTACIÓ FINAL

Mitjans a través dels quals podem estructurar la votació final

•Vot físic presencial:

- Delimitar punts de votació amb control funcional.
- Distribuir urnes en llocs estratègics (sense control funcional)

•Vot online:

- Primant les garanties de seguretat (registres i verificacions)
- Primant la facilitat d'emetre el vot

QUE ELS CIUTADANS ES COMPORTIN COM A CIUTADANS I NO COM A CLIENTS

Quines competències polítiques i socials són necessàries per obrir la presa de decisions a la ciutadania més enllà dels experts?

Aquestes competències tenen a veure sobretot amb:

- La disposició a tractar conflictes a través del **diàleg**.
- Arribar a **compromisos**.
- Certa disposició a ser **decepcionat**.
- **Sensibilitat** per a percebre situacions de desavantatge o exclusió dels altres.

Les competències que es necessiten tenen a veure sobretot amb la capacitat d'identificar-se emocionalment amb determinats problemes i empatitzar.

Quines competències polítiques i socials són necessàries per obrir la presa de decisions a la ciutadania més enllà dels experts?

El nivell formatiu/educatiu no augmenta la comprensió que la ciutadania té de la política ni la capacitat d'aportar solucions a problemes complexos.

El saber i la formació no són garantia que es prenguin decisions correctes. De fet, en moltes ocasions, disposar de molts coneixements (cosa de la qual disposen els experts a qui constantment referenciem i reverenciem) fa que les persones siguin més proclius a la pèrdua de visió general i/o a l'autosuficiència (menor capacitat d'acceptar les crítiques i major tendència a la superioritat).

Quines competències polítiques i socials són necessàries per obrir la presa de decisions a la ciutadania més enllà dels experts?

La idea clau sobre la qual es basa la incorporació de la ciutadana en la definició de les polítiques públiques mitjançant processos de deliberació és aquesta:

Que uns ximpls produeixin una cosa sàvia

Que un conjunt de persones “mediocres” / “mitjanes”, que d’entrada no estan d’acord ideològicament i tenen interessos diversos, siguin capaces de generar – precisament gràcies a aquesta diversitat i ignoràncies asimètriques – idees i propostes més intel·ligents que aquestes persones individualment considerades.

Quines competències polítiques i socials són necessàries per obrir la presa de decisions a la ciutadania més enllà dels experts?

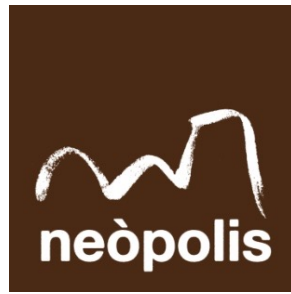
Si podem ser col·lectivament més intel·ligents que cadascú per separat és perquè d'aquesta manera articulem una gran diversitat (punts de vista, interpretacions, models predictius, tipus de sabers, professions, ideologies, interessos, experiències de vida, etc.).

La diversitat cognitiva (capacitat de veure la realitat des de diferents punts de vista) és fonamental per a que emergeixi la intel·ligència col·lectiva.

Amb els nostres iguals és difícil generar aquesta intel·ligència, de fet pot ser un gran obstacle perquè tendim a la reafirmació mútua. En canvi, generar saviesa amb aquells que tenim vincles més febles és molt més propici perquè es mouen en cercles als quals nosaltres no hi tenim accés.

EL PERQUÈ DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA I ELS PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

DEMOCRÀCIA ENTESA COM A CONCEPTE COMPLEX

Ens cal combinar l'eficàcia, l'eficiència, el coneixement expert i la saviesa ciutadana (ni la gent té necessàriament la raó, ni els experts són infalibles)

A QUÈ RESPON SOBRETOT L'ACTUAL CRISI DE LA DEMOCRÀCIA?

A LA UNILATARELITZACIÓ D'ALGUN DELS SEUS ELEMENTS

Allò que més mal fa a les nostres institucions democràtiques és la seva mutilació/reduccionisme/simplificació (eleccions, referèndums, processos deliberatius, judici dels experts, entronació del dret, etc.)
La democràcia es degrada quan s'absolutitza el moment plebiscitari o la lògica del click, però també quan entreguem el poder als experts.

És cert que els processos de participació ciutadana (negociació i deliberació) tenen menys glamur que la democràcia directa, però són instruments amb una major capacitat de solucionar problemes, reflectir millor la pluralitat social i integrar els matisos de la voluntat popular.

El problema però és que ens hem acostumat a identificar la democràcia amb decisions nítides (sí, no. Jo guanyo, tu perds...) i qualsevol altra cosa que no tingui una traducció clara entre guanyadors i perdedors ens sembla una pantomima.

La dimensió directa de la democràcia està de moda i és la més reivindicada (sobretot pel ciutadà passiu-consumidor, és a dir, pels que estan poc interessats en exposar les seves opinions i interessos en l'àmbit públic i prefereixen formes plebiscitàries de decisió per fer valer la seva voluntat, sense filtres ni modulacions deliberatives o reequilibris del sistema electoral), però no perdem de vista que no hi ha una fórmula millor que la representativa i la deliberativa, a l'hora de protegir a la democràcia de la pròpia ciutadania, contra la seva immaduresa, debilitat, incertesa i impaciència.

Un sistema intel·ligent és aquell que no només ens protegeix davant dels altres, sinó també contra nosaltres mateixos

EN RESUM... ADMINISTRACIÓ PÚBLICA DELIBERATIVA, CANVI DE XIP, BASAT EN LA PACIÈNCIA I L'EMPATIA

1. De la competència a la col·laboració. Allò ideal no és una administració competent i de competents, sinó una administració sensible i comunicativa. La competència tècnica no és suficient i tampoc està clar que aquesta estigui sempre dins les AAPP.

2. Si volem una AP orientada a resoldre problemes necessitem preocupar-nos més per crear un ambient procliu al diàleg i estructurar espais per parlar, que no pas per l'eficàcia i l'eficiència

3. Cal centra-se en dotar d'intel·ligència al sistema i no centrar-se en la competència tècnica individual dels seus membres. L'alta qualificació i especialització de determinades figures tècniques/funcionaris no solament pot dificultar els aprenentatges, sinó que en moltes ocasions els fa més infreqüents. A saber, les persones molt qualificades són especialment hàbils a l'hora de trobar "rutines defensives" que serveixen per mantenir l' statu quo.

EN RESUM... ADMINISTRACIÓ PÚBLICA DELIBERATIVA, CANVI DE XIP, BASAT EN LA PACIÈNCIA I L'EMPATIA

4. Lògiques Cow-Boy VS empatia (capacitat per posar-se al lloc de l'altre, paciència, sensibilitat, predisposició per arribar a acords, etc.)
5. Convertir els intangibles en objecte de gestió.
6. Estupidesa de la immediatesa VS Oda a la lentitud